

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 60/2010-66

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 20. januára 2011 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza o sťažnosti M., B., zastúpeného advokátom JUDr. M., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obo 2/2007 z 21. mája 2008, za účasti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, takto

r o z h o d o l :

1. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 3 Obo 2/2007 z 21. mája 2008 porušil základné právo M. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obo 2/2007 z 21. mája 2008 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. augusta 2008 doručená sťažnosť M., B. (ďalej len „sťažovateľ“ alebo „m.“), zastúpeného advokátom JUDr. M. K., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obo 2/2007 z 21. mája 2008.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol:

„Dňa 21. mája 2008 rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obo 2/2007 o zamietnutí návrhu Slovenskej republiky – M. na vstup do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení, voči ktorému smeruje táto sťažnosť s konečnou platnosťou potvrdil, že Slovenská republika – M. nemá právo byť vedľajším účastníkom konania na strane žalovaného, pretože nemá právny záujem na odvolacom konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Obo 2/2007. ...

Návrh na vstup do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného – C., B. podala Slovenská republika – M. na Najvyšší súd Slovenskej republiky dňa 30. apríla 2007.

V konaní, vstupu do ktorého sa M. domáhalo, si spoločnosť B., a. s. ako žalobca uplatnila na Krajskom súde v Bratislave nárok na náhradu škody vo výške 10.315.774,- Sk a príslušenstva, pričom škoda mala vzniknúť dôsledkom protiprávneho úkonu žalovaného – C., B.

Spoločnosť B., a. s. tvrdila, že z dôvodu nevykonania zápisu žalobcu C., B. ako akcionára k 98 kusom akcií spoločnosti T., a. s. neboli žalobcovi vyplatené dividendy za rok 2002 vo výške 105.263,16 Sk na jednu akciu. Svoj nárok na dividendy odôvodňovala spoločnosť B., a. s. tým, že sa stala riadnym akcionárom spoločnosti T., a. s. nadobudnutím 98 kusov akcií spoločnosti v exekúcii.

M. sa domáhalo vstupu do konania na Najvyššom súde Slovenskej republiky v štádiu, kedy Krajský súd v Bratislave už rozhodol v konaní v prvom stupni (č. k. 17 Cb 118/03-211) tak, že zaviazal žalovaného povinnosťou zaplatiť spoločnosti B., a. s. ako žalobcovi sumu 10.315.774,- Sk s 9,07 % úrokom z omeškania p. a. od 6. júla 2006 do zaplatenia a sumu 81.423,- Sk ako náhradu trov konania. V uvedenom prvostupňovom rozsudku zo dňa 30. októbra 2006 Krajský súd v Bratislave uviedol, že vlastnícke právo žalobcu k 98 kusom akcií spoločnosti T., a. s. považuje za nesporné a touto otázkou sa v konaní ďalej nezaoberal.

M. je riadnym akcionárom 51 % akcií v spoločnosti T., a. s. Počas celého roka 2002, za ktorý mali byť dividendy vyplatené akcionárom spoločnosti T., a. s. bolo m. a v súčasnosti aj je ako jeden z dvoch akcionárov spoločnosti zapísané v zozname akcionárov a na jeho meno bola a je vystavená listinná akcia zodpovedajúca 51 percentnému podielu na akciách spoločnosti T., a. s. K dnešnému dňu neexistuje žiadna právotvorná skutočnosť, ktorá by vyvrátila fakt, že M. je akcionárom 51 % akcií spoločnosti T., a. s.

Ako riadny akcionár spoločnosti malo a má M. v súlade s ustanoveniami § 155 a § 178 Obchodného zákonníka právo podieľať sa na zisku spoločnosti na základe rozhodnutia o rozdelení a vyplatení zisku akcionárom spoločnosti vo forme dividend. Toto základné právo patrí len tomu, kto sa ako akcionár spoločnosti riadne preukáže a splní všetky náležitosti stanovené zákonom na to, aby mu mohlo byť priznané toto imanentné právo akcionára.

Pokiaľ teda spoločnosť T., a. s. rozhodla o vyplatení dividend za rok 2002, mohli tieto dividendy patriť len tomu, kto bol v tom čase riadnym akcionárom spoločnosti.

Vyplatenie dividend predstavuje výkon jedného zo zásadných akcionárskych práv. V prípade, ak Najvyšší súd Slovenskej republiky potvrdí rozsudok Krajského súdu v Bratislave rozhodne zároveň o tom, že časť dividend prislúchajúcich k akciám, o ktorých žalobca tvrdí, že mu na úkor M. patria, nemali byť vyplatené Slovenskej republike – M., čo spochybní, a tým pádom ovplyvní, akcionárske práva M.

M. považuje za jednoznačné, že jeho právny záujem odôvodňujúci oprávnenosť vstupu Slovenskej republiky do konania o určenie náhrady škody spočívajúcej v nevyplatení dividend z akcií spoločnosti T., a. s. za rok 2002 existoval a bol nespochybniteľný.

Napriek uvedenému rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že vstup M. do konania sp. zn. 3 Obo 2/2007 ako vedľajšieho účastníka zamietol.

V napadnutom uznesení sa Najvyšší súd Slovenskej republiky oprel o nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 159/07-37 zo dňa 11. decembra 2007, v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil právny názor, že všeobecný súd nemôže posudzovať zákonnosť priebehu exekúcie ako prejudiciálnu otázku. ...

Keďže Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze sp. zn. II. ÚS 159/07-37 určil, že posudzovaním zákonnosti priebehu exekúcie dôjde k porušeniu základného práva na súdnu ochranu a na spravodlivý súdny proces, vzhľadom na ustanovenie § 135 ods. 1 OSP nebude sa Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní so sp. zn. 3 Obo 2/2007 oprávnený zaoberať otázkou zákonnosti nadobudnutia akcií ako otázkou predbežnou.

Aby však Najvyšší súd Slovenskej republiky mohol v odvolacom konaní so sp. zn. 3 Obo 2/2007 rozhodnúť o priznaní alebo nepriznaní náhrady škody spočívajúcej v nevyplatení dividend k akciám spoločnosti T., a. s., bude sa musieť zaoberať otázkou, či spoločnosť B., a. s. mala alebo nemala postavenie alebo práva akcionára v čase prijatia uznesenia valného zhromaždenia spoločnosti T., a. s. o vyplatení dividend. Zaoberanie sa touto otázkou nie je možné bez toho, aby zároveň nedošlo k preskúmvaniu práv M., a aby sa dôsledky takého skúmania nedotkli jeho právneho záujmu.

Fakt, že M. uvádzalo ako dôvod preukazujúci právny záujem na výsledku konania práve rozhodovanie súdu o predbežnej otázke vlastníctva akcií nemení nič na skutočnosti, že M. právny záujem na výsledku konania má.

Dovoľujeme si upozorniť na to, že ustanovenie § 93 ods. 1 OSP určuje objektívne kritérium predpokladu na vstup do konania, ktorým je existencia právneho záujmu. ...

Najvyšší súd Slovenskej republiky nevzal pri rozhodovaní o vstupe M. do konania do úvahy fakt, že M. je riadny akcionár spoločnosti T., a. s., ktorý má právo hájiť svoje akcionárske práva v každom konaní, ktoré sa ich akýmkoľvek spôsobom dotýka čím odňal m. možnosť hájiť svoje práva pred súdom a porušil tým jeho právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivý súdny proces. ...

O konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky so sp. zn. 3 Obo 2/2007 upovedomil M. sám žalovaný – C., B. s cieľom zabezpečiť, aby m. tiež vstúpilo do konania.

Robil tak práve z dôvodu, že účasť M. mala pomôcť pri ochrane práv C., B. pri zamietnutí návrhu na náhradu škody. ...

M. je presvedčené, že predpoklady stanovené zákonom ako predpoklady vstupu do konania v postavení vedľajšieho účastníka splnilo. Napriek tomu sa účastníkom konania nestalo a nemohlo sa domáhať ochrany svojich práv a právom chránených záujmov pred súdom.“

M. navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa, Slovenskej republiky – M. na rozhodnutie na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3 Obo 2/2007 zo dňa 21. mája 2008, porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3 Obo 2/2007 zo dňa 21. mája 2008 ako nezákonné rozhodnutie a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.“

Ústavný súd vyzval najvyšší súd, aby sa k sťažnosti ešte pred jej predbežným prerokovaním vyjadril. Najvyšší súd vo vyjadrení z 27. novembra 2009 uviedol:

„Slovenská republika – M. namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obo 2/2007 z 21. mája 2008. Porušenie uvedených práv sťažovateľ vidí v tom, že súd jeho návrh na vstup do konania ako vedľajšieho účastníka zamietol, pričom predmetom konania je vyplatenie dividend, prislúchajúcich k akciám spoločnosti T., a. s. a m. je v tejto spoločnosti akcionárom vo výške 51 %, a teda má právny záujem na výsledku tohto konania. Podľa sťažnosti sťažovateľ má právo hájiť svoje akcionárske práva v každom konaní, ktoré sa ich akýmkoľvek spôsobom dotýka.

Podľa nášho názoru senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pri rozhodovaní o vstupe sťažovateľa do konania ako vedľajšieho účastníka (§ 93 O. s. p.) mal túto otázku posudzovať zo širšieho hľadiska a nepripustiť by ho mal v zásade iba vtedy, ak tento subjekt

s prejednanou vecou nemá nič spoločné. V danom prípade sťažovateľa dané súdne konanie nepochybne sa dotýka, a to závažným spôsobom, keďže sa považuje za akcionára obchodnej spoločnosti, za akcie ktorej je uplatňované právo na vyplatenie dividend. Aj keď v napadnutom uznesení sa poukazuje na nález Ústavného súdu, podľa nášho názoru pripustenie sťažovateľa do konania ako vedľajšieho účastníka nieje vylúčené, keďže toto konanie ešte nie je právoplatne skončené.

Aj keď o správnosti postupu senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovujeme pochybnosti, to ešte bez ďalšieho neznamená, že ústavnú sťažnosť považujeme za dôvodnú. V tomto smere rozhodnutie Ústavného súdu ponechávame na jeho úvahu. K tomu poznamenávame, že výklad a aplikácia zákonného ustanovenia prináleží všeobecnému súdu.“

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal sťažnosť po predbežnom prerokovaní uznesením č. k. IV. ÚS 60/2010-17 z 10. februára 2010 na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd opakovane vyzval najvyšší súd, aby sa vyjadril k prijatej sťažnosti a k otázke konania ústneho pojednávania.

Najvyšší súd vo svojom vyjadrení z 31. marca 2010 uviedol:

„Sťažovateľ namieta, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. mája 2008 sp. zn. 3 Obo 2/2007 boli porušené jeho základné práva uvedené v čl. 46 ods. 1 Ústavy a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a navrhuje toto uznesenie zrušiť a vec vrátiť Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky navrhuje, aby Ústavný súd SR sťažnosti nevyhovел a teda rozhodol, že základné práva sťažovateľa porušené neboli. Sťažovateľ síce v podaní uvádza, že vo veci vyčerpал všetky opravné prostriedky, avšak zrejme to neurobil, keďže uznesenie sp. zn. 3 Obo 2/7007-267 nenapadol mimoriadnym opravným prostriedkom a to dovolaním. Tento mimoriadny opravný prostriedok bol podaný účastníkom konania B., a. s.

H. proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. augusta 2008 č. k. 3 Obo 2/2007-307, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu zamietol. O tomto dovolaní doposiaľ rozhodnuté nebolo a vec je vedená na Najvyššom súde SR pod sp. zn. 1 Obdo/V/6/2010.

Aj v prípade, že by Ústavný súd SR zrušil uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Obo 2/2007-267, sťažovateľ ako vedľajší účastník by sa do konania nedostal, pretože vec je právoplatne skončená. Iba ak by dovolací súd uvedenému dovolaniu vyhovel, o práve sťažovateľa by bolo možné znovu procesne rozhodnúť. Keďže ale sťažovateľ dovolanie vo veci nepodal, podľa nášho názoru jeho ústavná sťažnosť nie je dôvodná.

Napokon Najvyšší súd SR v uznesení z 21. mája 2008 č. k. 3 Obo 2/2007-267 poukázal aj na nález Ústavného súdu z 11. decembra 2007 sp. zn. II. ÚS 159/07-37, z ktorého pri rozhodovaní vychádzal.

Najvyšší súd súhlasí, aby vo veci bolo upustené od ústneho pojednávania (§ 30 ods. 2 zák. č. 38/1993 Z. z.).“

Sťažovateľ na výzvu ústavného súdu z 27. októbra 2010 k vyjadreniu najvyššieho súdu zaujal 8. novembra 2010 toto stanovisko:

„Vo svojom vyjadrení doručenom ústavnému súdu dňa 19. 4. 2010 Najvyšší súd SR navrhuje, aby Ústavný súd sťažnosti M. nevyhovel. Najvyšší súd tvrdí, že základné práva sťažovateľa porušené neboli. Dôvody absencie porušenia základných práv sťažovateľa vidí Najvyšší súd SR v tom, že (i) sťažovateľ nevyčerpal všetky opravné prostriedky a tiež v tom, že (ii) ak by aj Ústavný súd SR sťažnosťou napadnuté uznesenie zrušil, sťažovateľ by nemal možno stať sa účastníkom konania, vstupu do ktorého sa domáha, pretože toto konanie bolo medzičasom právoplatne skončené.

Podľa názoru sťažovateľa vychádza vyjadrenie Najvyššieho súdu SR z nesprávneho právneho posúdenia veci z nasledovných dôvodov:

(i) O vedľajšom účastníctve sťažovateľa – M. rozhodol Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 21. mája 2008 tak, že návrh sťažovateľa na vstup do konania vedeného v tom čase už na Najvyššom súde SR pod sp. zn. 3 Obo 2/2007 ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného zamietol. O vstupe sťažovateľa rozhodoval Najvyšší súd SR ako súd prvého stupňa a nie ako odvolací súd. Najvyšší súd rozhodol tak, že vstup zamietol, pričom proti

uzneseniu nepripustil odvolanie. Najvyšší súd SR týmto rozhodnutím vyjadril svoj právny názor, že M. nemá právny záujem na výsledku konania o náhradu škody vedeného na návrh spoločnosti B. voči C.

Proti tomuto uzneseniu nemal sťažovateľ možnosť podať dovolanie. Nešlo o rozhodnutie odvolacieho súdu, pretože Najvyšší súd SR rozhodoval o vedľajšom účastníctve sťažovateľa v prvom stupni a nebol splnený žiaden z dôvodov na podanie dovolania v zmysle ustanovení § 237 OSP alebo § 239 OSP. Z vyjadrenia Najvyššieho súdu SR nie je zrejmé, ktoré ustanovenie OSP malo odôvodňovať podanie dovolania voči uzneseniu, ktorým zamietol vstup sťažovateľa do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného. Sťažovateľ má za to, že v tomto prípade z Občianskeho súdneho poriadku dôvod na podanie dovolania nevyplýva.

(ii) Sám Najvyšší súd SR vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti potvrdzuje možnosť opätovného rozhodovania v konaní, vstupu do ktorého sa sťažovateľ domáha. Najvyšší súd SR potvrdil, že spoločnosť B., a. s. podala dovolanie voči rozsudku NS SR z 7. 8. 2008 č. k. 3 Obo 2/2007-37, ktorým bol zmenený rozsudok prvého stupňa a žaloba spoločnosti B., a. s. bola zamietnutá. Dovolacie konanie sa na najvyššom súde vedie pod sp. zn. I Obdo V6/2010.

Nie je vylúčené, že Najvyšší súd SR dovolaniu spoločnosti B., a. s. vyhovie, rozsudok zo dňa 7. 8. 2008 č. k. 3 Obo 2/2007-37 zruší a vec bude znovu prejednávaná. Táto možnosť ďalšieho vedenia konania o náhradu škody potvrdzuje, že ústavná sťažnosť M. je opodstatnená. Opodstatnenosť ústavnej sťažnosti existuje napriek tomu, že konanie, vedľajšieho účastníctva v ktorom sa sťažovateľ domáha bolo právoplatne skončené.

Rozhodnutie o ústavnej sťažnosti sťažovateľa je veľmi dôležité aj z toho dôvodu, že v obdobných súvislostiach sa vedie na slovenských súdoch viac ako 20 súdnych sporov, v ktorých má M. právny záujem na výsledku konania a uplatňuje svoj nárok na vedľajšie účastníctvo.

Spomínané súdne spory súvisia s kauzou 34,04 % akcií spoločnosti T., a. s., ktorá bola iniciovaná štyrmi obchodnými spoločnosťami a tromi fyzickými osobami. Tieto subjekty tvrdia, že v roku 1998 nadobudli akcie spoločnosti T., a. s. v exekúcii napriek tomu, že v tom čase platná legislatíva vylučovala akúkoľvek dispozíciu s akciami spoločnosti T., a. s. z dôvodu, že išlo o strategický podnik, ktorý mal zostať vlastníctvom štátu.

Pre možnosť uplatnenia ústavných práv M. v konaniach vedených v kauze T., a. s. je rozhodnutie Ústavného súdu SR o vedľajšom účastníctve v konaní 3 Obo 2/2007 podstatné a to aj v prípade, ak by toto konanie zostalo právoplatne skončené. Nález ústavného súdu v tejto súvislosti by bol potvrdením principiálneho dodržiavania ústavnosti pri rozhodovaní o právach účastníka konania.

Ústne pojednávanie vo veci ústavnej sťažnosti vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. IV. ÚS 60/2010

Vo výzve zo dňa 27. 10. 2010 žiada Ústavný súd Slovenskej republiky sťažovateľa o vyjadrenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Sťažovateľ po dôkladnom zvážení veci dospel k názoru, že ústne pojednávanie v tejto veci by prispelo k ďalšiemu objasneniu veci. Sťažovateľ sa domnieva, že dôležitosť tohto konania má dosah aj na ďalšie spory v už spomínanej kauze 34,04 % akcií spoločnosti T., a. s. a preto by rád uplatnil svoje právo na ústne prejednanie veci a mal možnosť vyjadriť sa pred Ústavným súdom Slovenskej republiky v tejto súvislosti. “

Ústavný súd zo spisu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 2/2007 zistil, že konanie vedené pod uvedenou spisovou značkou je odvolacím konaním, predmetom ktorého je rozhodnutie o odvolaní žalovaného [C., a. s. (ďalej len „žalovaný“)] proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 17 Cb 118/03-211 z 30. októbra 2006, ktorým krajský súd rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi [obchodnej spoločnosti B., a. s. (ďalej len „žalobca“)] ním vyčíslenú pohľadávku s príslušenstvom.

Sťažovateľ (m.) svoj vstup do označeného odvolacieho konania navrhol 26. apríla 2007 s týmto odôvodnením:

«V konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod spisovou značkou 17 Cb 118/2003 sa žalobca domáhal zaplataenia 10.315.774,- Sk a príslušenstva z titulu náhrady škody, ktorá mu vznikla na základe protiprávneho úkonu žalovaného.

V tomto konaní rozhodol Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 30. októbra 2006 (č. k. 17Cb 118/03-211) tak, že zaviazal žalovaného povinnosťou zaplatiť žalobcovi sumu 10.315.774,- Sk s 9,07% úrokom z omeškania p. a. od 6. júla 2006 do zaplataenia a sumu 81.423,- Sk ako náhradu trov konania.

Vo svojej žalobe zo dňa 22. 12. 2003 žalobca tvrdil, že nadobudol 98 kusov akcií spoločnosti T., a. s. so sídlom B., číslo emisie 8809710000480 a, že mu tak ako riadnemu akcionárovi spoločnosti T., a. s. vznikol v roku 2002 nárok na výplatu dividend vo výške 105.263,16 Sk na jednu akciu.

V rozsudku zo dňa 30. októbra 2006 Krajský súd v Bratislave uviedol, že vlastnícke právo žalobcu k 98 kusom akcií spoločnosti T., a. s. považuje za nesporné a touto otázkou sa v konaní ďalej nezaoberal.

Žalovaný podal proti rozsudku Krajského súdu č. k. 17Cb 118/03-211 odvolanie a v súčasnosti sa vec prejednáva v odvolacom konaní na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod spisovou značkou Obo 2/2007.

Vedľajší účastník na strane žalovaného má dôležitý právny záujem na výsledku tohto konania vedeného v súčasnosti na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod spisovou značkou Obo 2/2007. Preto podáva tento návrh na vstúpenie do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného, pričom uvádza nasledovné dôvody na vstup do konania:

1. Ak mal Krajský súd v Bratislave v tomto konaní rozhodovať o náhrade škody, ktorá mala vzniknúť ako dôsledok nevyplatenia dividend prislúchajúcich k 98 kusom akcií spoločnosti T., a. s. žalobcovi, mal v prvom rade relevantne posúdiť otázku, či žalobca nárok na vyplatenie dividend mal.

2. Nárok na vyplatenie dividend má len riadny akcionár spoločnosti. Otázka, či je žalobca riadnym akcionárom spoločnosti T., a. s., respektíve či ním bol v rozhodnom čase je sporná otázka, od posúdenia ktorej závisí ďalšie vedenie konania a rozhodnutie o samotnej žalobe.

3. Podľa názoru vedľajšieho účastníka na strane žalovaného mala byť otázka vlastníctva k 98 kusom akcií spoločnosti T., a. s. v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave pod spisovou značkou 17 Cb 118/2003 riešená ako predbežná otázka, pretože jej zodpovedanie malo zásadný význam pre rozhodnutie o petite žaloby ako takom, ako aj pre právne postavenie vedľajšieho účastníka.

4. Vedľajší účastník na strane žalovaného tvrdí, že žalobca nikdy nebol a ani sa nikdy nemohol stať akcionárom spoločnosti T., a. s. a v plnej miere spochybňuje vlastníctvo 98 kusov akcií spoločnosti T., a. s. žalobcom.

5. Krajský súd v Bratislave sa pri prvostupňovom rozhodovaní v prejednávanej veci v súvislosti s vlastníctvom 98 kusov akcií spoločnosti T., a. s. žalobcom odvoláva na potvrdenie tohto vlastníctva v rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 28. februára 2001 sp. zn. M Cdo 2/99, ktorým došlo k zamietnutiu mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora.

6. Toto zhodnotenie veci Krajským súdom v Bratislave nebolo správne, pretože uvedený rozsudok Najvyššieho súdu SR zamietol dovolanie generálneho prokurátora z dôvodu absencie jednej z náležitostí podania mimoriadneho dovolania a to, že ochranu nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. V rozsudku Najvyššieho súdu SR M Cdo 2/99 sa výslovne uvádza, že Najvyšší súd SR ako dovolací súd neskúmal opodstatnenosť v dovolaní uvedených dovolacích dôvodov, teda sa nezaoberal oprávnenosťou nadobudnutia vlastníctva 98 kusov akcií spoločnosti T., a. s. žalobcom.

7. Otázky posúdenia vlastníctva akcií spoločnosti T., a. s. sa však priamo dotklo niekoľko zásadných rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Pre posúdenie predbežnej otázky v tomto konaní je dôležitý najmä rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky IM Obdo 5/2005 zo dňa 28. júna 2006 vo veci žalobcu proti odporcovi T., a. s. o vydanie poverenia zvolať mimoriadne valné zhromaždenie (konanie začaté na základe mimoriadneho dovolania Generálneho prokurátora SR), ktorým Najvyšší súd SR zrušil uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 18. novembra 2007 č. k. 34 Exre 89/04-73.

8. V uvedenej veci sa žalobca domáhal vydania poverenia zvolať mimoriadne valné zhromaždenie spoločnosti T., a. s. Obdobne ako v tomto konaní (17 Cb 118/2003) vystupoval teda žalobca z pozície akcionára spoločnosti T., a. s.. Vo svojom rozsudku (IM Obdo 5/2005) Najvyšší súd SR usúdil, že pre riadne rozhodnutie uvedenej veci sa mal prvostupňový súd vysporiadať s otázkou, či je žalobca skutočne akcionárom spoločnosti T., a. s. a vyriešiť ju ako prejudiciálnu otázku.

9. V odôvodnení rozsudku Najvyššieho súdu SR (IM Obdo 5/2005) sa uvádza, že: „V predmetom konaní (pozn. v prvostupňovom konaní na Okresnom súde Bratislava I č. k. 34 Exre89/04-73) ... navrhovateľ odvodzoval nadobudnutie vlastníctva akcií odporcu v rámci exekučného konania. V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na jednoznačné znenie ustanovenia §114 zákona č. 233/1995 Z .z. (Exekučný poriadok), podľa ktorého exekúciou nemožno postihnúť veci, ktorých predaj je podľa osobitných

predpisov zakázaný, alebo ktoré podľa osobitných predpisov exekúcie nepodliehajú. Ak v zmysle citovaných ustanovení zákona č. 92/1991 Zb. resp. zákona č. 192/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov nemôže byť majiteľom akcií iný subjekt ako štát, potom nemohol navrhovateľ v rámci exekučného konania platne nadobudnúť vlastnícke právo k akciám odporcu, nemohol byť teda ich majiteľom a nebol teda aktívne legitimovaný na podanie návrhu aby ho súd poveril zvolaním valného zhromaždenia odporcu.“ Kópia úplného znenia citovaného rozsudku je priložená k tomuto návrhu.

Vzhľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že predmet konania vedeného v súčasnosti na Najvyššom súde v Bratislave pod spisovou značkou Obo 2/2007, najmä riešenie predbežnej otázky vlastníctva akcií spoločnosti T., a. s. žalobcom má zásadný význam pre vedľajšieho účastníka na strane žalovaného a môže závažným spôsobom zasiahnuť do jeho právneho postavenia ako riadneho akcionára spoločnosti T., a. s.

Vedľajší účastník má tiež za to, že zodpovedanie tejto prejudiciálnej otázky priamo závisí od posúdenia viacerých zásadných faktov, ktoré môže objasniť najmä vedľajší účastník na strane žalovaného.

Preto vedľajší účastník na strane žalovaného navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s ustanovením § 93 OSP rozhodol, že Slovenská republika – M. vstupuje do konania vo veci žalobcu B., a. s., proti žalovanému C., a. s. o zaplatenie 10.315.774,- Sk s príslušenstvom vedeného na Najvyššom súde Slovenskej republiky, č. k. Obo 2/2007 ako vedľajší účastník na strane žalovaného.»

Žalobca sa k tomuto návrhu vyjadril 30. apríla 2008 takto:

„K uvedenému návrhu oznamuje žalobca súdu cestou svojej splnomocnenej právnej zástupkyne, že žalobca nesúhlasí s tým, aby súd pripustil do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného Slovenskú republiku – M., B. z dôvodu, že navrhovateľ vedľajšieho účasti nemá právny záujem na výsledku tohto konania.

Odôvodnenie: Slovenská republika – M. (ďalej len navrhovateľ) v návrhu na vstup do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného tvrdí, že žalobca nikdy nebol a ani sa nikdy nemohol stať akcionárom spoločnosti T. a. s. a ďalej, že Krajský súd v Bratislave pochybil tým, že v konaní neriešil otázku vlastníctva k 98 kusom akcií T. a. s. ako otázku predbežnú poukazujúc najmä na dôležitý rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

sp. zn. IM Obdo 5/2005 zo dňa 28. júna 2006, ktorý v prílohe dokladá. Vyriešenie predbežnej otázky vlastníctva akcií spoločnosti T. a. s. žalobcom má zásadný význam pre navrhovateľa vedľajšieho účasti a môže závažným spôsobom zasiahnuť do jeho právneho postavenia ako riadneho akcionára spoločnosti T. a. s., tvrdí navrhovateľ.

Dôvody uvádzané navrhovateľom v návrhu na vstup do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného sú nesprávne, lebo vychádzajú z mylných právnych záverov.

Otázku vlastníctva 98 kusov akcií T. a. s. žalobcu v tomto konaní nie je potrebné riešiť, táto je vyriešená.

Žalobca v priebehu konania dostatočne preukázal súdu listinnými dôkazmi, že dňa 9. októbra 1998 nadobudol platne v exekúcii 98 kusov akcií T. a. s., B.

Súčasne poukazoval na tú skutočnosť že exekúcia bola skončená a v zmysle § 61 Ex. por. je navrátenie do predošlého stavu v exekučnom konaní vylúčené.

Krajský súd v Bratislave sa s tvrdením žalobcu stotožnil a v odôvodnení rozsudku vyslovil, že otázka vlastníctva 98 kusov akcií T. a. s., B. žalobcom nie je sporná.

Tento záver krajského súdu je správny a potvrdený nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Žalobca podaním zo dňa 28. februára 2008 zaslal súdu nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 11. decembra 2007, sp. zn. II. ÚS 159/07-37 o prerokovaní sťažnosti spoločnosti T. s. r. o. V. vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. IM Obdo 5/2005 zo dňa 28. júna 2006.

Uvedeným nálezom Ústavný súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. IM Obdo 5/2005 z 28. júna 2006 a vec vrátil v rozsahu zrušenia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie. Rozsudok o ktorý navrhovateľ vedľajšieho účasti opieral svoje mylné právne názory bol ako protiústavný zrušený.

V odôvodnení nálezu Ústavný súd Slovenskej republiky na strane ôsmej a deviatej uvádza:

... Okresný súd V. na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku z 13. januára 1997 sp. zn. 3C 565/96 poveril súdnu exekútorku uskutočniť exekúciu podľa § 44 ods. 2

zákl. 233/1995 Z. z. v konaní sp. zn. Er 3143/97, Ex 4575/97 bola poverená vykonať všetko, čo je potrebné na zachovanie a výkon práv z cenných papierov.

Nebolo takisto sporným, že M. ako aj Generálna prokuratúra SR sa pokúšali o zrušenie exekučného konania v širšom slova zmysle, neboli však úspešní, o čom svedčia rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 4SŽ 143/01, 70bo 28/04, M Cdo 2/99 a Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 12Cob 180/04. Na tom základe stav pred 9. decembrom 1998 bol taký, že majiteľom akcií spoločnosti bol sťažovateľ a exekúcia sa stala právoplatnou a vykonateľnou.

Z uvedeného teda vyplýva, že sťažovateľ predmetné akcie nadobudol a že ich nadobudol v exekúcii.

Je vylúčené, aby zákonnosť priebehu exekúcie posudzoval ako prejudiciálnu otázku súd v inom konaní a to i v prípade, že ide o súd konajúci o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora smerujúcom proti rozhodnutiu vydanom v inom než preskúmanom exekučnom konaní. Uvedené je mimo iného dôsledkom zásady zákazu navrátenia do predošlého stavu v exekučnom konaní.

Ústavný sud Slovenskej republiky pri posudzovaní či bolo porušené ústavné právo navrhovateľa na spravodlivý proces v konaní Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. IM Obdo 5/2005, ktorým tento súd vyslovil po 7 rokoch od skončenia exekúcie názor, že exekúcia nebola zákonná, preskúmaval zákonnosť priebehu exekúcie vedenej Okresným súdom vo Vranove nad Topľou v konaní sp. zn. Er 3143/97, Ex 4575/97 vedenom na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku Okresného súdu V. z 13. januára 1997 sp. zn. 3C 565/96 a došiel k záveru, že nadobudnutie 110 ks akcií T. a. s. v exekúcii spoločnosťou T. spol. s r. o. V. bolo platné a je vylúčené posudzovať zákonnosť priebehu exekúcie v inom než exekučnom konaní ako otázku prejudiciálnu.

V tom istom exekučnom konaní nadobudol dňa 9. októbra 1998 aj žalobca 98 ks akcií T. a. s. B. a preto sa nález Ústavného súdu Slovenskej republiky v plnom rozsahu vzťahuje aj na žalobcu.

Dôkaz:

- komisionárska zmluva medzi súdnou exekútorkou Ing. M. K., V. a obchodníkom s cennými papiermi C. o. c. p. a. s. K. zo dňa 30. septembra 1998 spolu s uznesením

Okresného súdu vo Vranove nad Topľou sp. zn. Er 3143/97, Ex 4575/97 zo dňa 24. septembra 1998

- komisionárska zmluva uzatvorená medzi žalobcom a obchodníkom s cennými papiermi zo dňa 9. októbra 1998 o kúpe 98 ks akcií T. a. s. v exekúcii č. Ex 4575/97 (č. I V bod 9 zmluvy)

- zmenový výpis z účtu žalobcu zo dňa 9. októbra 1998

- príkaz na prevod 98 ks akcií T. a. s. z účtu M., na účet žalobcu

V opačnom prípade by nepochybne bol porušený princíp právnej istoty daný čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva (napr. PL. ÚS 36/95).

Súčasťou uvedeného princípu je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď, teda to, že obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované.

Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 159/07-37 zo dňa 11. decembra 2007 sa týka porušenia základných ľudských práv a slobôd. (§ 135 ods. 1 0.s.p.)

Otázka vlastníctva 98 ks akcií T. a. s. žalobcu je nesporná a preto navrhovateľ vedľajšieho účastníctva nemá právny záujem na výsledku tohto konania, jeho práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva výsledkom tohto konania nebudú nijako dotknuté a preto žalobca navrhuje, aby súd vydal toto uznesenie:

Najvyšší súd Slovenskej republiky vstup vedľajšieho účastníka Slovenská republika - M. B. do konania na stranu žalovaného nepripúšťa. “

Žalovaný sa k tomuto návrhu vyjadril 11. júla 2008 takto:

„Žalovaný sa v plnej miere stotožňuje s obsahom návrhu Slovenskej republiky – M. a má za to, že sú splnené podmienky na vstup tohto subjektu do súdneho konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného.

Ustanovenie § 93 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku hovorí: Ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo o určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

Podľa právnej teórie právny záujem na vedľajšom účastníctve je daný, ak sa výsledok konania priamo alebo čo i len nepriamo dotkne hmotnoprávneho postavenia vedľajšieho účastníka, jeho práv a povinností v konkrétnom hmotnoprávnom vzťahu.

V tejto veci sú účastníci konania okrem iného v spore ohľadom otázky, kto je majiteľom predmetných akcií spoločnosti T., a. s. Žalobca zastáva názor, že ich majiteľom je on, žalovaný je presvedčený, že vlastnícke právo žalobcu nebolo dostatočne preukázané a že majiteľom predmetných akcií je Slovenská republika - M. Skutočnosť, že súd sa v tomto súdnom konaní bude musieť vysporiadať s touto právnou otázkou a dospieť k jednoznačnému záveru, má za následok, že rozhodnutie v tejto veci sa dotkne hmotnoprávneho postavenia Slovenskej republiky – M. ako akcionára spoločnosti T., a. s.

Ak súd žalobe vyhovie a dospeje k záveru, že žalovaný je povinný uhradiť žalobcovi náhradu škody z titulu ušlých dividend, pretože na tieto má žalobca ako akcionár spoločnosti T., a.s. nárok, zmení sa hmotnoprávne postavenie Slovenskej republiky -M. Tejto ako akcionárovi spoločnosti T., a. s. totiž boli predmetné dividendy vyplatené. Vo svetle rozsudku, ktorý by žalobe vyhovel, by však vyplatené dividendy boli majetkovým prospechom získaným bez právneho dôvodu, t.j. bezdôvodným obohatením, z čoho vyplývajú pre Slovenskú republiku –M. závažné právne dôsledky. Táto skutočnosť by sa nepochybne priamo dotkla hmotných práv a povinností Slovenskej republiky - M.

Je teda nepochybne, že Slovenská republika – M. má na výsledku tohto konania ako celku právny záujem. Výsledok tohto súdneho konania bude mať totiž vplyv na práva a povinnosti Slovenskej republiky – M. ako akcionára spoločnosti T., a. s., ktorému boli vyplatené dividendy, ktorých náhrady sa v tomto konaní voči žalovanému domáha žalobca.“

Najvyšší súd návrh m. zamietol 21. mája 2008 s týmto odôvodnením:

„Podaním zo dňa 30. apríla 2007 navrhla Slovenská republika – M. svoj vstup do konania v predmetnej veci ako vedľajší účastník na strane žalovaného.

V odôvodnení uviedla, že má dôležitý právny záujem na výsledku konania, keďže sa jedná o náhradu škody, spočívajúcej v nevyplatení dividend prislúchajúcich k 98 kusom akcií spoločnosti T., a. s. Nárok na vyplatenie dividend má len riadny akcionár, pričom otázka, či žalobca bol v rozhodnom období riadnym akcionárom, je sporná a od jej posúdenia závisí rozhodnutie vo veci. V danom prípade ide o predbežnú otázku, pričom

subjekt, ktorý chce vystupovať ako vedľajší účastník na strane žalovaného, vlastníctvo akcií žalobcom v plnej miere spochybňuje. Ďalej konkretizuje rozhodnutia, v ktorých súdy zaujali stanovisko k danému problému.

Je zrejmé, že konanie, vedené na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Obo 2/2007, najmä riešenie predbežnej otázky vlastníctva akcií spoločnosti T., a. s., žalobcom má zásadný význam pre vedľajšieho účastníka na strane žalovaného a môže závažným spôsobom zasiahnuť do jeho právneho postavenia ako riadneho akcionára spoločnosti T., a. s.

Žalobca vo vyjadrení zo dňa 5. mája 2008 so vstupom Slovenskej republiky –M. do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného nesúhlasil. Podľa jeho názoru otázku vlastníctva 98 kusov akcií žalobcu spoločnosti T., a. s., v predmetnom konaní nie je potrebné riešiť. V tejto súvislosti poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 11. decembra 2007 sp. zn. II. ÚS 159/07-37 vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1M 5/2005 zo dňa 28. júna 2006.

Navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vstup Slovenskej republiky –M. do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného nepripustil.

Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 2. mája 2008 so vstupom vedľajšieho účastníka, ktorý by mal v konaní vystupovať na jeho strane, súhlasil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po prejednaní veci zistil, že nie sú splnené podmienky pre vstup Slovenskej republiky – M. do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného.

Podľa § 93 ods. 1 O. s. p. ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

Slovenská republika – M. na odôvodnenie svojho návrhu na vstup do konania uviedla, že otázka určenia vlastníctva akcií spoločnosti T., a. s., by mala byť v konaní riešená ako predbežná otázka, pričom jej riešenie môže závažným spôsobom zasiahnuť do jej právneho postavenia ako akcionára.

Vzhľadom na existenciu nálezu Ústavného súdu SR II ÚS 159/07-37 zo dňa 11. decembra 2007, ktorým je súd v zmysle § 135 ods. 1 O. s. p. viazaný, nebude potrebné v konaní posudzovať otázku vlastníctva akcií žalobcom. Dôvod, pre ktorý chcela Slovenská republika – M. vstúpiť do konania, preto nie je daný.“

O odvolaní žalovaného rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 Obo 2/2007 zo 7. augusta 2008 tak, že žalobu zamietol a odvolanie žalobcu proti výroku o trovách konania odmietol podľa § 218 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) (sťažnosť bola doručená ústavnému súdu 1. augusta 2008).

Z vyjadrenia podpredsedníčky najvyššieho súdu doručeného ústavnému súdu 19. apríla 2010 vyplynulo, že vo veci sp. zn. 3 Obo 2/2007 žalobca podal dovolanie. Dovolacie konanie je vedené pod sp. zn. 1 Obdo/V/6/2010 a zatiaľ sa o dovolaní nerozhodlo (vo veci neboli dosiaľ urobené žiadne úkony).

Na verejnom ústnom pojednávaní konanom na ústavnom súde, ktoré sa uskutočnilo 9. decembra 2010, sa zúčastnil právny zástupca sťažovateľa JUDr. M. K.

Najvyšší súd svoju neprítomnosť na verejnom ústnom pojednávaní ospravedlnil svojou pracovnou zaneprázdnenosťou.

Právny zástupca k sťažnosti uviedol:

„... že Slovenská republika, M. ako sťažovateľ sa domáha základného práva na rozhodovanie na nezávislom a nestrannom súde podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pretože M. nebolo pripustené ako vedľajší účastník do konania, ktoré sa konalo pod spisovou značkou 17 Cb 118/2003. išlo o konanie medzi spoločnosťou B. proti spoločnosti C. ... jednalo sa teda o uznesenie najvyššieho súdu, ktorým bola s konečnou platnosťou zamietnutá žiadosť alebo návrh sťažovateľa na vstup do tohto konania. V našom podaní, ešte v tom pôvodnom, sme sa snažili vysvetliť, prečo si myslíme, že máme byť v tomto konaní, a teda sme sa z tohto pohľadu zamerali na právny

záujem, ktorý vyžaduje § 93 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Mám za to, že toto nie je sporná otázka, pretože najvyšší súd... už niekoľkokrát s konečnou platnosťou rozhodol o vstupe m. do týchto konaní. ... počas priebehu konania na najvyššom súde došlo k rozhodnutiu o veci s konečnou platnosťou, to znamená, predmetom sporu je náhrada škody a najvyšší súd zamietol návrh žalobcu spoločnosť B., avšak spoločnosť B. v konaní pokračuje, pretože spoločnosť B. podala dovolanie pod číslom 1 Obdo V6/2010, a teda z tohto pohľadu sa domnievame, že aj v tomto štádiu konania máme právo do konania vstúpiť. Vychádzame z toho, že... pre konanie na dovolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom 1. stupňa. Vylúčený je z toho § 92, ktorý sa týka len účasti na strane odporcu alebo na strane navrhovateľa, preto sa domnievame, že je možné aj v dovolacom konaní využiť § 93 ods. 1 a do takéhoto konania vstúpiť môžeme, a preto sa takéhoto práva stále od roku 2007 domáhame. ... že najvyšší súd, samozrejme, sa vyjadril k našej sťažnosti a my sme sa vyjadrili k vyjadreniu najvyššieho súdu,... nám sa vytýkalo, že sme nevyčerpali všetky opravné prostriedky a tiež nám najvyšší súd vytkol, že v prípade, že by ústavný súd sťažnosťou napadnuté uznesenie zrušil, sťažovateľ by nemal možnosť stať sa účastníkom konania, do ktorého sa domáha vstupu, pretože toto konanie bolo medzičasom právoplatne skončené. My nie sme tohto názoru, my sme názoru toho, že sme vyčerpali všetky opravné prostriedky,... je pravda to, že proti uzneseniu najvyššieho súdu nebolo prípustné odvolanie, ale nebolo možné ani dovolanie, nepoznáme taký dôvod, pre ktorý by sme my mohli podať dovolanie, pretože odvolací súd rozhodoval o vedľajšom účasti sťažovateľa v 1. stupni, čiže my sme nevideli možnosť podať opravný mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie. My sme sa snažili vec zvrátiť tým, že sme podali podnet na mimoriadne dovolanie v súvislosti s rozhodnutím najvyššieho súdu o zamietnutí vedľajšieho účasti mi. v konaní, generálna prokuratúra podnet zamietla z dôvodu, že konanie 17 Cb 118/2003 bolo rozhodnutím najvyššieho súdu právoplatne skončené, čo je pravda. ... práve tento spor, to konanie, ktoré bolo skončené a ktoré v tomto prípade pokračuje v rámci dovolacieho konania, čiže 17 Cb 118/2003, je súčasťou ôsmich aktuálne vedených konaní o náhradu škody a uloženie povinnosti proti C., ktoré iniciovalo 7 právnických a fyzických osôb spoločnosť B., spoločnosť G., spoločnosť G., spoločnosť S., fyzické osoby T. K., M. Š. a M. K. Väčšina týchto spoločností a osôb postúpila svoje pohľadávky voči C. na spoločnú žalobu, ktorá sa na základe zámeny účastníka konania

stala žalobcom vo väčšine týchto sporov. ... m. bolo právoplatne pripustené ako vedľajší účastník na strane žalovaného, to znamená na strane C. najvyšším súdom, a to v sporoch 17 Cb 119/2003, 17 Cb 117/2003 a 17 Cb 115/2003. ...

Priamo súvisiace konania na ústavnom súde sú najmä konanie v II. senáte ústavného súdu pod číslom 70/2010, je to sťažnosť spoločnosti T. proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1 Obdo V 17/08 z 20. augusta 2009, ktorým Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie proti rozhodnutiu o pripustení vstupu m. do konania 17 Cb 115/2003 ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, čiže ide z hľadiska predmetu sporu o identické konanie s rozdielnym žalobcom, kde najvyšší súd m. pripustil a odmietol mimoriadny opravný prostriedok spoločnosti T., to znamená, s konečnou platnosťou potvrdil našu účasť, vedľajšie účastníctvo v tomto konaní, ide o identický, z hľadiska predmetu sporu identický spor. ... naša vedomosť je teda tá, že sa prejednávajú dve ústavné sťažnosti... v II. senáte. Obidve ale tieto sťažnosti súvisia s nálezom ústavného súdu, ktorý bol vydaný pod spisovou značkou II. ÚS 159/07 zo dňa 11. decembra 2007, v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol svoj právny názor, že spoločnosť T. nadobudla akcie spoločnosti T. v exekúcii. ...

... vidíme, že všeobecné súdy naozaj vychádzajú z toho predpokladu, že pokiaľ akcie T. nebolo možno exekvovať, sú vylúčené z exekúcie, sú zakázané prevádzať, pretože existoval zákon o veľkej privatizácii a zákon o strategických podnikoch, tak jednoducho nemohlo prejsť právo na žiadny iný subjekt, vlastnícke právo na žiaden iný subjekt ako na štát, predsa štát má svoje možnosti v rámci ústavy vyhradiť si štátne vlastníctvo aj iné, ako je uvedené v ústave, a to zákonom a to aj urobil práve týmito dvoma zákonmi. ...

My máme veľké problémy a veľký problém a dlhodobo,... 12 rokov od roku 1998 presviedčame súdy, že na tento prípad je nutné pozeráť komplexne, nie je možné to rozhodovať len z toho spisu, to znamená, keď je daná žaloba na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia touto skupinou subjektov, tak proste, samozrejme, a sú to rôzne typy teda žalôb,... že... oni sa nemôžu tohto domáhať, oni nikdy nemohli byť vlastníkom akcií T., a pokiaľ oni preukazujú svoje vlastníctvo nejakým rozhodnutím, to je len jedno jediné najvyššieho súdu, ktorý len procesne zvrátil tú vec a nerozhodol hmotno-právne. ...

... na strane všeobecného súdu prebehlo aj trestné konanie, kde osoby, ktoré sú okolo tejto kauzy, boli trestne odsúdené na Krajskom súde v Žiline. Boli vynesené vysoké tresty nepodmienečné, avšak z dôvodu procesných väd najvyšší súd vec vrátil späť do Žiliny, ale v rozsudku Krajský súd v Žiline opätovne sa pridržiaval toho princípu, že nemožno rozhodovať o hmotno-právnej stránke veci zo strany ústavného súdu v čase, keď o tom rozhoduje všeobecný súd. ... musím ešte raz zdôrazňovať to, že pre nás toto konanie neskončilo, ale pokračuje v dovolacom konaní, a teda má Slovenská republika právo byť účastníkom aj konania dovolacieho alebo v dovolacom konaní, pretože to nevyklučuje žiaden právny predpis, naopak Občiansky súdny poriadok to povoľuje. ...

Čo sa týka právoplatných rozhodnutí o pripustení v týchto konaniach v sporoch proti C., tie sú 17 Cb 119/2003, tam bolo rozhodnuté, uznesenie 4 Obo 104/2007, 17 Cb 117/2003, tam bolo rozhodnutie najvyššieho súdu 4 Obo 2/2007, a 17 Cb 115/2003 a tam rozhodlo sa uznesením najvyššieho súdu 2 Obo 202/2007 z 29. novembra 2007. ... v súvislosti s týmto konaním, tam je dovolanie pod číslom 1 Obdo V 17/2008 a definitívne bolo pripustené M. do tohto konania. ... proti tomuto rozhodnutiu v dovolacom konaní podal účastník sťažnosť na ústavný súd a tá sa vedie pod číslom II. ÚS 70/2010. Okrem toho prebieha... 8 konaní s C...“

Ústavný súd uložil právnemu zástupcovi povinnosť predložiť aktuálny prehľad konaní, v ktorých sa sťažovateľ domáhal vstupu do konania ako vedľajší účastník.

Právny zástupca sťažovateľa v určenej lehote predložil požadovanú informáciu, z ktorej vyplynulo, že v obdobných prípadoch sa o vedľajšom účastníctve sťažovateľa rozhodovalo na všeobecných súdoch v 17 konaniach. Najvyšší súd rozhodoval v 9 prípadoch; z nich vedľajšie účastníctvo sťažovateľa pripustil v 5 prípadoch, v jednom prípade konanie zastavil a v troch prípadoch postavenie vedľajšieho účastníka v konaní sťažovateľovi nepriznal. Právny zástupca sťažovateľa predložil ústavnému súdu aj sedem rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré sa týkali pripustenia vstupu sťažovateľa do konaní ako vedľajšieho účastníka, z nich boli štyri rozhodnutia najvyššieho súdu.

Ústavný súd odročil verejné pojednávanie na 20. január 2011 na vyhlásenie rozhodnutia vo veci samej.

V súvislosti s vyjadrením právneho zástupcu sťažovateľa, že na ústavnom súde sa vedie priamo súvisiace konanie pod sp. zn. II. ÚS 70/2010 na základe sťažnosti podanej obchodnou spoločnosťou T., spoločnosť s ručením obmedzeným, V., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 17/2008 z 20. augusta 2009, ktorým najvyšší súd zamietol dovolanie T., spoločnosť s ručením obmedzeným, V., ktoré smerovalo proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 202/2007 z 29. septembra 2007, ktorým najvyšší súd pripustil vstup m. ako vedľajšieho účastníka do konania vedeného pod sp. zn. 17 Cb 115/2003, ústavný súd uvádza, že o tejto sťažnosti ústavný súd už medzičasom rozhodol uznesením č. k. II. ÚS 70/2010-28 z 13. januára 2011 tak, že ju odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

Najvyšší súd uznesenie sp. zn. 1 Obdo V 17/2008 z 20. augusta 2009 odôvodnil takto: *«Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas a že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný, dovolanie prejednal a po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.*

Podľa ustanovenia § 93 ods. 1 prvá veta O. s. p. ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku.

Pojem „právny záujem na výsledku konania“ Občiansky súdny poriadok bližšie nestanovuje, závisí od úvahy súdu, ako ho aplikuje. Zmyslom vedľajšieho účastníctva je posilnenie postavenie účastníka, na ktorého strane vedľajší účastník vstupuje, ak má vedľajší účastník na výsledku sporu právny záujem, inštitút vedľajšieho účastníka neslúži iba k ochrane záujmov tretej osoby - vedľajšieho účastníka, ale aj k ochrane záujmov účastníka konania, na strane ktorého vstupuje.

V prejednávanej veci súd má rozhodnúť o nároku na náhradu škody, ktorá mala žalobcovi vzniknúť tým, že žalovaný nezaevidoval žalobcu v evidencii cenných papierov ako vlastníka 110 akcií T., a. s.

Je potrebné prisvedčiť názoru odvolacieho súdu, vyslovenému v napadnutom uznesení, že aby konajúci súd mohol rozhodnúť o nároku žalobcu na náhradu škody, musí sa vysporiadať s predbežnou otázkou, či sa žalobca v roku 1998 stal vlastníkom 110 akcií spoločnosti T., a. s. Na vyriešení otázky vlastníctva sporných akcií má i nepochybne záujem žalobca a Slovenská republika – M., pretože nie je sporné, že v čase vyplatenia sporných dividend spoločnosťou T., a. s., 110 akcií spoločnosti T., a. s., mal a aj v súčasnosti má vo vlastníctve a v držbe M. Rozhodnutia, na ktoré dovolateľ poukázal, o otázke vlastníctva sporných akcií nerozhodli a nebolo o ňom rozhodnuté ani v nálezoch Ústavného súdu SR, preto si súd v tomto konaní musí predovšetkým vyriešiť otázku vlastníctva sporných akcií a až následne rozhodnúť o nároku žalobcu na náhradu škody.

Z uvedeného dôvodu M. má na výsledku sporu právny záujem a vstupuje do konania nielen k ochrane svojich záujmov, ale aj k ochrane záujmov žalovaného.

Na základe uvedených dôvodov dovolací súd podľa ustanovenia § 243a ods. 1 v spojení s § 243b ods. 1 O. s. p. dovolanie žalobcu zamietol.»

Ústavný súd v uznesení č. k. II. ÚS 70/2010-28 z 13. januára 2011 odôvodnil odmietnutie v sťažnosti označeného uznesenia najvyššieho súdu takto: «V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyšší súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho najvyššieho súdu vo vzťahu k sťažovateľke zamietol, pričom sa vysporiadal aj s citovaným nálezom ústavného súdu. V každom prípade tento postup dovolacieho najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda dovolací najvyšší súd v danom prípade neporušil označené základné právo sťažovateľky nesprávnou a svojvoľnou aplikáciou a výkladom práva. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom dovolacieho najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je

opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad dovolacím najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.»

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne pripomína, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 1/03, I. ÚS 226/03).

V súvislosti so svojím ústavným postavením ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre tiež zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách.

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, I. ÚS 37/95, II. ÚS 21/96, II. ÚS 58/98, I. ÚS 4/00, I. ÚS 5/00, I. ÚS 13/00, II. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, porušenie ktorého sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy). Táto povinnosť všeobecných súdov vzhľadom na ich postavenie ako primárnych ochrancov ústavnosti a vzhľadom na povinnosť Slovenskej republiky rešpektovať medzinárodné záväzky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv o ochrane ľudských práv a základných slobôd (pozri napr.

III. ÚS 79/02) zahŕňa zároveň požiadavku rešpektovania procesných garancií spravodlivého súdneho konania vyplývajúcich z čl. 6 dohovoru v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vo vzťahu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru totiž ústavodarca formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy, t. j. v základnom právnom predpise Slovenskej republiky, vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97), a preto nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnym ústavným východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov verejnej moci Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj východiskom ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50). Zároveň podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o tejto ochrane ustanoví zákon, resp. v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy je možné domáhať sa práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (mutatis mutandis I. ÚS 56/01, I. ÚS 1/03, I. ÚS 226/03).

Základné právo vyjadrené v čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje každému právo na prístup k súdu a právo na určitú kvalitu súdneho konania pred nezávislým a nestranným súdom, inak povedané, právo na spravodlivý proces (napr. IV. ÚS 233/04, IV. ÚS 95/07). Ústavný súd ale zároveň zdôrazňuje, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nemožno interpretovať ako právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech v súdnom konaní nemožno automaticky považovať za porušenie základného práva.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napríklad IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom

poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal taký výklad dotknutej právnej normy, ktorý je v súlade s ústavou, čo je základným predpokladom na ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy na zistený skutkový stav veci.

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy predpokladá, že účastníkovi súdneho alebo iného právom upraveného konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení príslušných procesných predpisov musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. m. m. II. ÚS 63/06). Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Podľa právneho názoru ústavného súdu ústavne súladný výklad zákonov týkajúcich sa rozhodovacej činnosti súdov a iných orgánov verejnej moci Slovenskej republiky predstavuje neoddeliteľnú súčasť ich rozhodovacej činnosti a ako taký jedine zodpovedá základnému právu každého na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ústavy (I. ÚS 24/00, III. ÚS 119/03).

K porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by došlo predovšetkým vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98), ale tiež v prípade, ak by rozhodnutie všeobecného súdu bolo arbitrárne, a teda prejavom zjavnej svojvôle pri výklade a aplikácii právnej normy, ak by výrok rozhodnutia nebol v súlade s priebehom konania alebo ak by rozhodnutie nebolo dostatočne odôvodnené. Pokiaľ výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 67/06).

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd) patrí aj právo účastníka konania na odôvodnenie, ktorého rámec určuje § 157 ods. 2 OSP. Odôvodnenie rozhodnutí umožňuje

účastníkom konania posúdiť, ako všeobecný súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné a hmotnoprávne predpisy a akými úvahami sa riadil pri svojom rozhodovaní o veci samej.

Ústavný súd vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy konštantne zdôrazňuje, že toto právo zahŕňa aj právo na odôvodnenie rozhodnutia, poukazujúc pritom aj na judikatúru ESĽP, podľa ktorej „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.“ (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil III/1997, m. m. pozri tiež rozsudok vo veci *Ruiz Torija c. Španielsko* z 9. decembra 1994, *Annuaire*, č. 303-B). Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov preto tvorí súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 209/04) je súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Pritom všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia (m. m. napr. IV. ÚS 115/03).

K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva

alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd. Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takéhoto postupu orgánu verejnej moci. Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, III. ÚS 300/06).

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavovať jednak vo využití všetkých dostupných a pritom legálnych zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje (musí obsahovať) aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich uplatnenia v súlade s procesnými predpismi.

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní v napadnutej veci aj najvyšší súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

Ústavný súd pred preskúmaním jednotlivých námietok sťažovateľa proti označenému uzneseniu najvyššieho súdu považoval za potrebné poukázať na svoje ústavné postavenie pri preskúmaní rozhodnutí všeobecných súdov, ako aj na svoju doterajšiu judikatúru k čl. 46 ods. 1 ústavy aplikovateľnú vzhľadom na obsah námietok sťažovateľa aj na rozhodovanie o tejto sťažnosti.

So zreteľom na podstatu sťažnosti a predovšetkým okruh právnych problémov, ktoré tvoria obsah namietaného uznesenia najvyššieho súdu, považoval ústavný súd v prvom rade

za potrebné zaujať stanovisko k ústavne konformnej interpretácii pojmu „vedľajší účastník“ v kontexte s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa § 93 ods. 1 OSP ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

V zmysle § 93 ods. 3 OSP vedľajší účastník do konania vstúpi buď z vlastného podnetu, alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účasti súd rozhodne len na návrh, t. j. len vtedy, ak niektorý z účastníkov (resp. iný vedľajší účastník) namietne neprípustnosť vstupu vedľajšieho účastníka do konania. Súd z vlastnej iniciatívy túto otázku neskúma; ak nebola námietka neprípustnosti vznesená, je tretia osoba vedľajším účastníkom bez ďalšieho.

Podľa § 93 ods. 4 OSP v konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností.

Právny záujem na výsledku konania ako podmienka možnosti vstupu do konania v pozícii vedľajšieho účastníka konania na strane niektorého z účastníkov konania nie je v Občianskom súdnom poriadku bližšie definovaný, t. j. zákonodarca ponechal na úvahe súdu, ako bude tento pojem v jednotlivých individuálne určených prípadoch vykladať a aplikovať. Úvaha súdu pri interpretácii tohto pojmu nie je ale neobmedzená, musí totiž rešpektovať podstatu a zmysel vedľajšieho účasti v kontexte s obsahom a rozsahom ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 a nasl. ústavy) a tiež práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s ústavnými princípmi.

Vychádzajúc z obsahu a rozsahu ochrany základného práva na súdnu ochranu formulovaných v doterajšej judikatúre ústavného súdu a prihliadnúc aj na doterajšiu judikatúru všeobecných súdov možno právny záujem na výsledku konania definovať

v spojení s podstatou a zmyslom inštitútu *vedľajšieho účasťníctva*, ktorým je *posilnenie postavenia účasťníka*, na ktorého strane *vedľajší účasťník* do konania vstupuje, za podmienky, že *objektívne existuje relevantný dôvod*, z ktorého možno vyvodit', že *aj vedľajší účasťník má na výsledku sporu právny záujem*. O právny záujem ide spravidla vtedy, ak rozhodnutím vo veci môže byť dotknuté právne postavenie *vedľajšieho účasťníka/jeho práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva*. Pritom § 93 ods. 1 OSP, od ktorého sa právo fyzickej osoby alebo právnickej osoby, či iného právneho subjektu na jeho vstup do konania ako *vedľajšieho účasťníka* odvíja, nepodmieňuje predpoklad na úspešné uplatnenie tohto práva, t. j. vstupu do konania v postavení *vedľajšieho účasťníka*, len existenciou právneho záujmu na výroku rozhodnutia v predmetnej právnej veci, ale existenciou akéhokoľvek právneho záujmu, t. j. aj právneho záujmu na skutkových a právnych záveroch, na ktorých je rozhodnutie v predmetnej veci založené, teda na celkovom výsledku konania. Z tohto dôvodu právny záujem *vedľajšieho účasťníka* na výsledku konania nemožno spájať len s tým, že *vedľajší účasťník* bude dotknutý výrokom rozhodnutia, ale aj zisťovaním skutkového a právneho stavu, od ktorého závisí výsledok konania. Pri posudzovaní dôvodnosti návrhu na vstup *vedľajšieho účasťníka* do konania na strane jedného z účasťníkov je bez právneho významu, a nemôže byť preto ani predmetom zisťovania skutočnosť, či účasťník konania, na stranu ktorého *vedľajší účasťník* vstupuje, spĺňa všetky predpoklady na úspešné uplatnenie svojich práv. Takémuto vymedzeniu právneho záujmu korešpondujú aj právne názory najvyššieho súdu vyjadrené v rozhodnutiach vydaných v konaniach (sp. zn. 3 Obo 28/2010, sp. zn. 4 Obo 44/2010, sp. zn. 1 Obdo V 18/2008, sp. zn. 4 Obo 2/2007) súvisiacich s konaním sp. zn. 3 Obo 2/2007. Aj na ich základe možno formulovať záver, že reštriktívna interpretácia pojmu „*právny záujem*“ v aplikačnej praxi nezodpovedá materiálne chápanej podstate ochrany základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, a teda je z ústavného hľadiska neakceptovateľná.

Ústavný súd v tejto súvislosti vzhľadom na takmer identickú právnu úpravu *vedľajšieho účasťníka* konania v českom právnom poriadku poukazuje aj na judikatúru Ústavného súdu Českej republiky (III. ÚS 457/03, I. ÚS 553/03, III. ÚS 63/05, I. ÚS 1384/10), ktorá je koherentná s uvedenou charakteristikou právneho záujmu na výsledku konania. Podľa uvedenej judikatúry Ústavného súdu Českej republiky hlavným

účelom vedľajšieho účasti je pomoc v spore jednému z účastníkov konania, a jeho zmyslom je teda posilniť v konkrétnom konaní postavenie toho účastníka konania, na ktorého strane vedľajší účastník vystupuje, za predpokladu, že vedľajší účastník má právny záujem na výsledku sporu. Ide teda o právny záujem na víťazstve toho účastníka, ktorého vedľajší účastník v spore podporuje, pričom jeho procesné pôsobenie neslúži len na ochranu práv alebo záujmov tretej osoby (vedľajšieho účastníka), ale zároveň aj na ochranu záujmu hlavného účastníka konania, na ktorého stranu vedľajší účastník pristúpil. Účel skúmania právneho záujmu na výsledku sporu má za cieľ vylúčiť z vedľajšieho účasti subjekty, u ktorých je neexistencia právneho záujmu na veci evidentná, a tak nezaťažovať zbytočne občianske súdne konanie.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta, že boli porušené ním označené práva uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 2/2007 z 21. mája 2008 tým, že najvyšší súd zamietol jeho návrh na jeho vstup do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, hoci podľa jeho názoru dostatočne preukázal svoj právny záujem, a to tým, že ako vlastník 51 % akcií obchodnej spoločnosti T., a. s., má ako riadny akcionár tejto spoločnosti v súlade s § 155 a § 178 Obchodného zákonníka právo podieľať sa na zisku tejto spoločnosti na základe rozhodnutia o rozdelení a vyplatení jej zisku akcionárom vo forme dividend.

Nepripustiť vstup sťažovateľa do označeného konania „navrhol“ žalobca, ktorý vo svojom vyjadrení z 30. apríla 2008 uviedol, že „*podľa jeho názoru otázku 98 kusov akcií žalobcu spoločnosti T., a.s. v predmetnom konaní nie je potrebné riešiť. V tejto súvislosti poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 11. decembra 2007 sp. zn. II. ÚS 159/07- 37 vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. I M5/2005 zo dňa 28. júna 2006.*“.

Najvyšší súd si v napadnutom uznesení „osvojil“ argument žalobcu odvolávajúc sa na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 159/07-37 z 11. decembra 2007, pričom inak vôbec

nereagoval ani na argumenty sťažovateľa uvedené v návrhu na jeho vstup do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného z 26. apríla 2007 a ani na vyjadrenie žalovaného k návrhu na vstup sťažovateľa do konania ako vedľajšieho účastníka konania na strane žalovaného z 30. apríla 2008.

Predmetom posudzovania ústavného súdu je napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 2/2007 z 21. mája 2008 v konaní vedenom na najvyššom súde pod uvedenou spisovou značkou, ktoré v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu nebolo ešte právoplatne skončené. Úlohou ústavného súdu bolo preto posúdiť, či označeným uznesením došlo k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že nebol pripustený jeho vstup do konania ako vedľajšieho účastníka. Relevantným pre toto rozhodnutie bolo posúdenie otázky, či sťažovateľ mal/má právny záujem na jeho výsledku tak, ako to predpokladá aj § 93 ods. 1 OSP.

Ústavný súd v súvislosti s prejavovým nesúhlasom sťažovateľa s právnym názorom najvyššieho súdu uvádza, že samotný nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom všeobecného súdu nie je dôvodom na zásah ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ak napadnutým rozhodnutím nedošlo k zásahu do jeho ústavou zaručených práv alebo slobôd.

Najvyšší súd ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti vo svojom vyjadrení z 27. novembra 2009 uznal, že sťažovateľa sa súdne konanie dotýka závažným spôsobom, keďže sa považuje za akcionára obchodnej spoločnosti T., a. s., pričom predmetom konania je náhrada škody za nevyplatenie dividend prislúchajúcich k akciám tejto spoločnosti. Vyjadril aj svoj názor, že senát najvyššieho súdu pri rozhodovaní o vstupe sťažovateľa do konania ako vedľajšieho účastníka konania mal túto otázku posudzovať zo širšieho hľadiska a nepripustiť by ho mal v zásade iba vtedy, ak tento subjekt nemá nič spoločné s prerokúvanou vecou.

Ústavný súd sa stotožňuje s týmto názorom najvyššieho súdu. Je preukázané, že na všeobecných súdoch sa vedie viac ako 20 súdnych sporov (právny zástupca sťažovateľa vo svojom prípise z 20. decembra 2010 uviedol a označil 17 konaní) v obdobných a súvisiacich veciach, v ktorých si sťažovateľ uplatnil svoje právo na vedľajšie účastníctvo. Pritom z 9 konaní, v ktorých najvyšší súd rozhodoval o vedľajšom účastníctve (strana 23) okrem napadnutého konania sp. zn. 3 Obo 2/2007, štyri ďalšie konania vedené na najvyššom súde mali rovnaký predmet konania ako malo konanie sp. zn. 3 Obo 2/2007 – rozhodovanie o náhrade škody s príslušenstvom. Najvyšší súd pripustil vedľajšie účastníctvo sťažovateľa v štyroch z týchto konaní, v jednom prípade návrhu nevyhovel a vstup sťažovateľa ako vedľajšieho účastníka do konania nepripustil (vrátane konania sp. zn. 3 Obo 2/2007).

Posúdenie toho, či ide o relevantný právny záujem sťažovateľa byť vedľajším účastníkom v uvedených konaniach, je vecou konajúceho súdu. Podľa názoru ústavného súdu však nemožno prehliadnuť počet konaní označených sťažovateľom s rovnakým alebo súvisiacim predmetom konania, z ktorých zjavne vyplýva, že vec/otázka, od ktorej sa odvíjajú označené konania, nie je ešte po právnej stránke uzavretá.

Práve z tohto dôvodu, ako aj z dôvodu, že ide o problematiku, ktorá sa rieši prostredníctvom viacerých súdnych konaní, a vzhľadom na predmet sporu je aj vo verejnom záujme, aby sa umožnila účasť na tomto konaní všetkým právnym subjektom, ktoré disponujú relevantnými informáciami na vyriešenie tohto problému.

Ústavný súd s ohľadom na tieto skutočnosti, ako aj argumenty, ktoré sťažovateľ uviedol v návrhu na vstup do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného (z 30. apríla 2007), ktoré musel zohľadniť pri svojom rozhodovaní, dospel k záveru, že sťažovateľ preukázal dostatočným spôsobom svoj právny záujem na výsledku konania vedeného pod sp. zn. 3 Obo 2/2007, ktorý založil na ústavne akceptovateľných argumentoch na prezentovanie svojho záujmu na výsledku konania a opodstatnenosť jeho účasti v označenom konaní v pozícii vedľajšieho účastníka konania.

Najvyšší súd sa pri odôvodnení svojho rozhodnutia obmedzil len na odvolanie sa na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 159/07 a reagoval len na riešenie otázky určenia vlastníctva akcií spoločnosti T., a. s., ako predbežnej otázky, čím síce reagoval na argument zásadného významu pre sťažovateľa z hľadiska jeho pozície ako vedľajšieho účastníka konania, ale neuviedol dôvody, prečo neakceptoval ďalšie argumenty predložené sťažovateľom, ktorými preukázal svoj právny záujem, prečo chce vstúpiť do označeného konania a byť vedľajším účastníkom na strane žalovaného. Pritom najvyššiemu súdu muselo byť zrejmé, o akú vec ide, a tiež že súvisí s ďalšími konaniami vedenými najvyšším súdom, v ktorých sa taktiež rozhodovalo o pripustení vstupu sťažovateľa do týchto konaní ako vedľajšieho účastníka konania. Ústavný súd nielen z týchto dôvodov, ale aj z dôvodu, že takéto odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu je založené na reštriktívnom prístupe k možnosti uplatnenia ústavnoprocených práv „tretích osôb“ v postavení vedľajšieho účastníka konania a na v zásade formálnom a ústavne nekonformnom výklade pojmu „právny záujem na výsledku konania“ popierajúcom princíp spravodlivosti, rozhodol, že najvyšší súd svojím uznesením sp. zn. 3 Obo 2/2007 z 21. mája 2008 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd v súvislosti s odvolaním sa najvyššieho súdu na nález č. k. II. ÚS 159/07-37 z 11. decembra 2007 uvádza, že aj tento má význam pre konanie vedené pod sp. zn. 3 Obo 2/2007 (a aj súvisiace konania) a nemožno ho v okolnostiach danej veci ignorovať, ale ani preceňovať. Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane uvádza, že z prebiehajúcich konaní, na ktoré sa poukazuje v tomto náleze, totiž vyplýva, že otázka vlastníctva akcií ešte zjavne nie je právne uzavretá. Preto je nevyhnutné, aby v každom takomto konaní pred všeobecným súdom bola umožnená účasť všetkých subjektov (vrátane sťažovateľa), ktoré majú právny záujem na uzavretí tohto právneho problému a môžu ponúknuť argumenty pre účely jeho definitívneho vyriešenia.

III.

Vychádzajúc z čl. 124 ústavy, ktorý vymedzuje kľúčovú ústavnú funkciu ústavného súdu zabezpečovať ochranu ústavnosti, je jeho prioritnou úlohou v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy všestranne posúdiť a zhodnotiť namietané rozhodnutie orgánu verejnej moci z toho pohľadu, či prípadné nedostatky nevykazujú takú intenzitu, že ide o rozhodnutie, ktoré nie je z hľadiska požiadaviek na ochranu ústavou garantovaných a chránených hodnôt akceptovateľné a udržateľné. Ak zistenia ústavného súdu v konkrétnej veci takýto záver odôvodňujú, tak potom je aktuálne rozhodnúť o porušení základných práv alebo slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy rozhodnutím orgánu verejnej moci a rovnako je aktuálne uplatniť právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a v nadväznosti na to zrušiť namietané rozhodnutie orgánu verejnej moci vzhľadom na organickú spojitosť čl. 127 ods. 1 a 2 ústavy.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa čl. 127 ods. 1 a je jeho obligatórnou povinnosťou zrušiť také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Na druhej strane čl. 127 ods. 2 ústavy zveruje ústavnému súdu fakultatívnu právomoc zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Na základe citovaného čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde v danom prípade, napriek tomu, že konanie sp. zn. 3 Obo 2/2007 je právoplatne skončené, považoval ústavný súd za potrebné nielen zrušiť napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ale mu aj vec vrátiť na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu), v ktorom bude viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v II. časti tohto nálezu [§ 56 ods. 3 písm. b) a ods. 6 zákona o ústavnom súde]. Dôvodom takého rozhodnutia bola jednak skutočnosť, že v súčasnosti prebieha na najvyššom súde v predmetnej veci dovolacie konanie sp. zn. 1 Obdo/V/6/2010 na základe dovolania podaného žalobcom, pričom obsah tohto nálezu ústavného súdu môže byť právne relevantný aj pre toto konanie, a jednak to, že zo zistení

ústavného súdu vyplynulo, že rozhodovacia prax všeobecných súdov vrátane najvyššieho súdu je v druhovo rovnakých otázkach rozdielna.

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti už vyslovil, že k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Rozdiely v súdnych rozhodnutiach sú prirodzene obsiahnuté v každom súdnom systéme, ktorý je založený na existencii viacerých nižších súdov s obmedzenou územnou pôsobnosťou. Úlohou najvyššieho súdu je práve usmerňovať tieto protirečivé rozsudky (Zielinski, Pradal, Gonzales a ďalší v. Francúzsko, ESLP – Veľká Komora, sťažnosti č. 24846/94 a č. 34165/96 až č. 34173/96, bod 59). Podľa názoru ESLP je preto v rozpore s princípom právnej istoty, ktorý je zahrnutý v niekoľkých článkoch dohovoru a tvorí jeden zo základných elementov právneho štátu, situácia, keď najvyšší súd (ako zjednocovateľ rozdielnych právnych názorov) je sám zdrojom hlbokých a trvalých inkonzistencií (m. m. Beian v. Rumunsko, Baranowski v. Poľsko). Rozporné právne názory najvyššieho súdu na identické situácie sú tak v konečnom dôsledku spôsobilé podkopávať dôveru verejnosti v súdny systém (m. m. Sovtransavto Holding v. Ukrajina, ESLP).

Z rozsudku ESLP Beian v. Rumunsko (č. 1) zo 6. decembra 2007 vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). K rozdielnej judikatúre prirodzene dochádza aj na úrovni najvyššej súdnej inštalácie. Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštalácia pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd v identických, resp. obdobných veciach týkajúcich sa interpretácie a aplikácie § 93 ods. 1 OSP uplatňuje rozdielnu judikatúru, čím spochybňuje princíp právnej istoty ako jeden z princípov právneho štátu, ktorý sú povinné pri svojej rozhodovacej činnosti rešpektovať všetky orgány verejnej moci a ktorý je vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu o porušovaní základných práv alebo slobôd garantovaných ústavou (m. m. IV. ÚS 383/08).

K odchyľnej judikatúre všeobecných súdov a k jej zjednocovaniu sa už ústavný súd opakovane vyslovil (IV. ÚS 342/2010, IV. ÚS 209/2010), keď uviedol, že právny poriadok Slovenskej republiky upravuje mechanizmus zabezpečujúci koherentnosť judikatúry v § 22 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Tento mechanizmus spočíva v inštitúte zverejňovania súdnych rozhodnutí zásadného významu najvyšším súdom a v inštitúte prijímania stanovísk k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov plénom najvyššieho súdu alebo príslušným kolégiom najvyššieho súdu.

Hodnotenie toho, či najvyšší súd mechanizmus podľa § 22 zákona o súdoch fakticky a riadne využíva, bude v každej skupine prípadov rozdielnej judikatúry závislé od konkrétnych okolností; spravidla bude potrebné zohľadniť predmet konaní, ich skutkovú a právnu náročnosť a z toho vyplývajúce primerané časové obdobie na uplatnenie mechanizmu podľa § 22 zákona o súdoch.

V tejto súvislosti ústavný súd tiež poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej nie je úlohou ústavného súdu zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie, ktoré podľa zákona o súdoch [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] patrí najvyššiemu súdu (m. m. I. ÚS 17/01, I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 273/08, IV. ÚS 331/09). Ústavný súd ale môže v rámci svojej pôsobnosti najvyšší súd aspoň nepriamo iniciovať k tomu, aby (najvyšší) súd toto svoje poslanie aj reálne naplnil, k čomu môže prispieť aj tento nálež.

Vzhľadom na uvedené považoval ústavný súd za potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. januára 2011